

BIJLAGE A: MAATSCHAPPELIJK BELANG VAN WOONZORGCENTRUM HET ZONNEHUIS

1. Inleiding

Deze notitie over het maatschappelijke belang van woonzorgcentrum Het Zonnehuis geeft eerst een korte schets van wat stichting QuaRijn is en doet en wat het belang is van Het Zonnehuis in gemeente Utrechtse Heuvelrug, vooral in de kern Doorn. Dan wordt kort aangegeven wie - welke cliëntgroepen - gebruik maken van Het Zonnehuis en met wie Het Zonnehuis in de keten van zorg samenwerkt op haar terrein. Vervolgens wordt uiteengezet waarom nieuwbouw absoluut noodzakelijk is, gevolgd door een opsomming van de diversiteit aan mogelijkheden en keuzes in wonen, gecombineerd met meer of minder zorg en/of behandeling. Tot slot een toelichting op het maatschappelijk belang van Het Zonnehuis voor de inwoners van gemeente Utrechtse Heuvelrug, kern Doorn.

2. Wat is QuaRijn?

Stichting QuaRijn is een organisatie op de terreinen wonen, welzijn en zorg voor ouderen in een werkgebied dat loopt van Veenendaal tot Bunnik en van de A12 tot de Rijn/Lek. QuaRijn levert zorg en diensten binnen het gehele zorgcontinuüm. Dat wil zeggen: van lichte huishoudelijke thuiszorg in de wijk tot zware residentiële verpleeghuiszorg voor specifieke doelgroepen. De Stichting heeft een omzet van een kleine 40 miljoen euro, 1200 medewerkers en ruim 600 vrijwilligers.

QuaRijn voor ouderen

QuaRijn wil dichtbij zijn: lokaal verhecht en zichtbaar in alle dorpen in haar werkgebied, zoveel mogelijk kleinschalig werken en de wens van de cliënt als uitgangspunt nemen bij haar zorg- en dienstverlening. De vijf woonzorgcentra - met totaal 520 'bedden'- bieden ieder verblijf met meer of mindere mate specialistische verpleeghuis- en verzorgingshuiszorg. Bewoners van de aanleunwoningen bij de woonzorgcentra en de woonzorgcomplexen krijgen de benodigde zorg aan huis: ZorgThuis (AWBZ, WMO en privaat). In de diverse dagactiviteitencentra in de regio biedt QuaRijn thuiswonende ouderen uiteenlopende - hun zelfstandigheid ondersteunende – activiteiten aan, soms ook ter ontlasting van de mantelzorger(s) of als overbrugging naar - of vooruitlopend op - een opname in een van de woonzorgcentra. QuaRijn staat open voor nieuwe initiatieven. Zo is ze in oktober 2010 een kleinschalig initiatief verpleeghuiszorg met private bijfinanciering, gestart in Elst.

QuaRijn als werkgever

Met ruim 1200 medewerkers is QuaRijn een van de grotere werkgevers in de regio. Medewerkers van QuaRijn hebben, mede dankzij de spreiding van de locaties en de differentiaties in functies (van ongediplomeerd werk tot universitair niveau), interne opleidings- en doorgroeimogelijkheden. Medewerkers kunnen vaak dichtbij huis werken, zonder files. De mogelijkheden om parttime te werken zijn volop aanwezig. QuaRijn biedt mannen en vrouwen een haalbare combinatie van werk en privé (met kinderen). Ook voor jongeren heeft QuaRijn veel in huis: de mogelijkheid om werken en leren te combineren, stages in het kader van maatschappelijke oriëntatie, weekendwerk en vakantiewerk.

QuaRijn biedt emplooi aan ruim 600 vrijwilligers. Vrijwilligers zijn van onschatbare waarde voor QuaRijn. Zij zijn direct of indirect betrokken bij de vele onderdelen rondom het leven van cliënten. Doordat ze 'van buiten naar binnen komen', maken ze de wereld van de cliënten een stukje groter en aangenamer. Aan de andere kant heeft vrijwilligerswerk ook een belangrijke functie voor de

vrijwilligers zelf: om maatschappelijke betrokkenheid te hebben en te houden. Vrijwilligers doen hun werk met uiteenlopende motieven. Voor de ene is dat binnen een reïntegratietraject voor de ander is het een bezigheid na een (betaald) werkzaam leven. Vrijwilligerswerk heeft een positieve werking op het welzijn van mensen: ze zijn nodig, het biedt structuur en vrijwilligers kunnen via 'hun werk' andere mensen ontmoeten.

3. In het kort: Het Zonnehuis

Een stukje historie

Het Zonnehuis Doorn is in 1954 opgericht en was toen gevestigd aan De Drift. Het was een van de eerste verpleeghuizen in de omgeving. Het huis bood onderdak aan ernstig zieken in grote slaapzalen met zeer beperkte voorzieningen. In 1974 is Het Zonnehuis verhuisd naar de huidige locatie aan De Bergweg in Doorn. Het was voor die tijd een zeer modern verpleeghuis, prachtig gelegen aan de rand van Het Kaapse Bos. Cliënten woonden op afdelingen met 30 cliënten en hadden de beschikking over modern sanitair (op de gang!) en twee- en vierpersoonskamers. Er was een apart deel voor somatische cliënten aan de voorzijde en op de begane grond bevonden zich de behandelfuncties in de directe nabijheid. De psychogeriatrische cliënten woonden op de begane grond op het achterterrein. Zij hadden de beschikking over een gezamenlijke binnentuin en een - voor die tijd zeer vooruitstrevend - loopcircuit. Aan de voorkant van het gebouw liggen een groot zonneterras en de centrale ontmoetingsruimte. De laatste is een aantal jaren geleden geheel gemoderniseerd en getransformeerd naar een gastvrije lounge met een kleine kaart. Het Zonnehuis hecht aan gastvrijheid. Voor zowel cliënten, familieleden van cliënten, vrijwilligers, medewerkers en bezoekers van buitenaf is het in de lounge en op het terras goed toeven.

Het Zonnehuis nu

Het Zonnehuis in Doorn is één van de vijf woonzorgcentra van QuaRijn en ligt centraal in gemeente Utrechtse Heuvelrug. Het Zonnehuis biedt, met zo'n 400 medewerkers en 175 vrijwilligers, verpleeghuiszorg aan diverse doelgroepen die de klok rond zorg en behandeling nodig hebben. Dagbehandeling is er voor diverse groepen thuiswonende ouderen. Bij dementerenden bijvoorbeeld, gaat het erom de opname zolang mogelijk uit te stellen en bij revaliderende mensen om het naar huis gaan zo snel mogelijk te kunnen realiseren en te ondersteunen. Op dit moment wonen er 185 cliënten in Het Zonnehuis. De dagbehandeling heeft 20 cliënten.

Cliënt-/doelgroepen die van de zorg- en dienstverlening van Het Zonnehuis gebruik maken:

- cliënten met dementie;
- cliënten met ernstige fysieke beperkingen;
- cliënten die nog een korte tijd te leven hebben en die geen behandeling meer ontvangen; palliatieve terminale zorg geheten;
- cliënten met een behoefte aan revalidatie na bijvoorbeeld een hersenbloeding of heupoperatie;
- cliënten met ernstige fysieke problemen en een chronisch psychiatrisch ziektebeeld;
- cliënten met Niet Aangeboren Hersenletsel (NAH). Dit kan het gevolg zijn van een ongeluk of zijn ontstaan door een aantasting van de hersenen, bijvoorbeeld als een gevolg van drankverslaving (ziekte van Korsakov).

Om cliënten met dit soort aandoeningen efficiënt en kwalitatief verantwoord te kunnen verplegen en behandelen is een zekere omvang in samenhang noodzakelijk.

4. Waarom nieuwbouw van het Zonnehuis?

4a Het wonen

NU

Het Zonnehuis heeft afdelingen van 15 cliënten en een aantal vierpersoonskamers, veel tweepersoonskamers en slechts een beperkt aantal eenpersoonskamers. De sanitaire voorzieningen zijn voor algemeen gebruik. In de huidige tijd en maatschappij zijn dit soort woonomstandigheden - op z'n zachtst gezegd - niet meer acceptabel. Het Ministerie van VWS heeft dan ook per 2012 een verbod uitgevaardigd op gebruik van vierpersoonskamers (zie brief VWS kenmerk DLZ/KZ-U-3043217). Naar verwachting komt er binnen enkele jaren ook een verbod op tweepersoonskamers. QuaRijn en Het Zonnehuis staan vierkant achter deze ontwikkelingen. In de huidige situatie hebben bewoners en bezoekers ook nauwelijks tot geen privacy. Het komt meer voor dan het QuaRijn lief is: cliënten die een behoefte hebben aan een verpleeghuisplaats - echt toe zijn aan opname - maar de opname alsmaar uitstellen omdat er nog geen eenpersoonskamer beschikbaar is. Dan breekt een zware tijd aan voor zowel de cliënt zelf als zijn omgeving, familie en mantelzorgers. Of de cliënt en de familie wijken uit naar elders, een ander verpleeghuis in een andere woonplaats/regio.

Het gebouw is oud. Het vertoont steeds meer gebreken en voldoet niet (meer) aan de normen van vandaag, bijvoorbeeld koeling in de zomer. Bij iedere grotere reparatie, maatschappelijke of zorgontwikkeling - denk aan privacy, beveiliging middels domotica - moet iedere keer weer de afweging gemaakt worden tussen de noodzaak voor cliënten en de financiële haalbaarheid. Om een voorbeeld te noemen: airconditioning is voor cliënten van Het Zonnehuis noodzakelijk, maar is het gebouw het nog waard om hierin te investeren? Het is net als met een oude auto: op een gegeven moment heeft repareren niet veel zin meer, lopen de kosten voor de baten uit. Zo is het nu gesteld met een verpleeghuis dat voornamelijk twee- en vierpersoonskamers heeft!

Hartekreet: als Het Zonnehuis nog langer in de huidige vorm door moet gaan, ontstaat er leegloop aan de kant van Het Zonnehuis en een grote wachtlijst van cliënten die niet in hun eigen woonplaats/regio terecht kunnen. Dat kan leiden tot schrijnende situaties bij de mensen thuis.

NIEUW

De nieuwbouwplannen zijn gebaseerd op het principe 'kleinschaligheid in grootschaligheid'. Kleinschalig wonen, met individuele kamers en eigen sanitair en de voordelen van het grootschalige Zonnehuis waar de klok rond zorg aanwezig is. Er komen mogelijkheden voor groepswonen in diverse omvang, passend bij de desbetreffende cliënt-/doelgroep. Cliënten met een revalidatiebehoefte kunnen gebruik maken van een hotelconcept: tijdelijk wonen op een kamer/appartement, zorgverlening, behandeling en gebruik van hotelmatige voorzieningen naar individuele wensen. De plannen voorzien ook in een specifieke woning voor cliënten met een korte levensverwachting. De dagbehandeling wordt in de nabijheid van de specifieke doelgroep gesitueerd.

Het Zonnehuis is er trots op: ze krijgt verpleegappartementen voor (echt)paren waarvan een of beide partners zorggeïndiceerd is/zijn.

Het nieuwe Zonnehuis biedt een gedifferentieerd aanbod aan wonen en zorg. Het heeft aantoonbaar jarenlange en specialistische ervaring met ouderenzorg- en behandeling. Het Zonnehuis werkt nauw samen met het QuaRijn Kennis en Behandelcentrum (specialist in ouderenzorg), het Diaconessenhuis

en de huisartsenpraktijk DokPlus. Voor de inwoners van Doorn heeft dit een groot voordeel: zij kunnen met al hun vragen op het gebied van ouderenzorg terecht op het terrein van Het Zonnehuis.

Het nieuwe Zonnehuis onderscheidt de volgende woningtypen:

- kleinschalig wonen, met een gemeenschappelijke woon- en eetkamer en 6 zit/slaapkamers (of 9 zit/slaapkamers voor cliënten met Niet Aangeboren Hersenletsel (NAH));
- hotelkamers voor de revalidatiecliënten, met eigen zit/slaapkamers en een gemeenschappelijke ontmoetingsruimte;
- PTZ (palliatieve terminale zorg) unit met eigen huiskamer, familiekamer en individuele zit/slaapkamers;
- zelfstandige verpleegappartementen volledig toegerust voor minder validen en voorzien van domotica om zorg op afroep, om zorg in nabijheid te kunnen garanderen;
- verpleegappartementen voor (echt)paren waarvan een of beide partners zorggeïndiceerd is/zijn.

4b Het geheel aan andere functies en de maatschappelijke verbintenis met de kern Doorn en wijde omgeving

- *Polikliniek Diakonessenhuis.*

Inwoners van Doorn kunnen terecht bij de polikliniek van het Diakonessenhuis, gehuisvest in het huidige Zonnehuis. De polikliniek is een vertrouwde post in Doorn, die al jaren een prominente functie vervult in de poliklinische medische zorg. Er komen jaarlijks zo'n 30.000 cliënten. De kliniek werkt samen met het QuaRijn Kennis en Behandelcentrum (KBC), dat eveneens gehuisvest is in Het Zonnehuis. Medische en paramedische disciplines verwijzen in voorkomende gevallen naar elkaar omdat men - gegeven de nabijheid - elkaars disciplines kent. Voor cliënten is die fysieke nabijheid ook gemakkelijk: je kunt gelijk door.

De gezamenlijke huisvesting en het gezamenlijk gebruik van voorzieningen en ruimten maakt het voor alle betrokken partijen, dus ook voor de polikliniek, haalbaar de deuren - bij een dergelijke kleine schaalgrootte - open te houden voor cliënten, inwoners van Doorn.

- *Huisartsenpraktijk DokPlus*

De huisartsenpraktijk is ruim een half jaar geleden, in nauw overleg met de gemeente, op het terrein van Het Zonnehuis gevestigd. De praktijk heeft onder andere een vrouwelijke huisarts, die de intentie heeft spreekuren in de avonden te ontwikkelen. In die zin is het van maatschappelijk belang om vernieuwing in de huisartsenzorg kansen te geven.

Ook de huisartsenpraktijk is een schakel in de ketenzorg. Men kan op het terrein van Het Zonnehuis niet alleen terecht voor huisartsenzorg, maar ook voor opvolgende behandeling. Wat voor de polikliniek geldt, geldt ook de huisartsenpraktijk: gezamenlijk huisvesting en facilitaire zaken en samenwerking.

- *QuaRijn Kennis- en Behandelcentrum, specialist in ouderenzorg*

Het QuaRijn Kennis- en Behandelcentrum (KBC) is eveneens gevestigd in Het Zonnehuis. Het KBC is werkzaam in het gehele werkgebied van stichting QuaRijn en heeft een dependance in Veenendaal. Het KBC is een geriatrisch expertise centrum: medische en paramedische specialisten bieden een

totaalbegeleiding, multidisciplinair aan. De medewerkers, waaronder specialisten ouderengeneeskunde, ergotherapeuten, logopedisten en geriatrische fysiotherapeuten, werken nauw samen met Het Zonnehuis, de huisartsenpraktijk DokPlus en de polikliniek. Het KBC is niet alleen verantwoordelijk voor alle behandelingen in Het Zonnehuis, ze biedt ook eerste lijn paramedische behandeling aan inwoners van Doorn aan, waaronder geriatrische fysiotherapie (= specifiek voor ouderen).

- *Tijdelijke opname*

Het Zonnehuis biedt de mogelijkheid van tijdelijk verblijf met verzorging en/of verpleging. Inwoners van Doorn kunnen na ontslag uit een ziekenhuis bijvoorbeeld terecht in Het Zonnehuis voor een tijdelijke opname om aan te sterken of om te revalideren. Tijdelijke opnames worden soms ook gebruikt om mantelzorgers - tijdelijk even - te ontlasten.

- *Dagbehandeling*

Inwoners van gemeente Utrechtse Heuvelrug kunnen terecht bij/op de dagbehandeling in Het Zonnehuis. De soort dagbehandeling hangt af van de (zorg)vraag van de cliënt. Wijzigt de vraag, dan wordt het aanbod daarop afgestemd. Er zijn globaal drie verschillende groepen/specialismen te onderscheiden:

- cliënten met dementie en vraag/behoefte aan behandeling, soms ook ter ontlasting van de thuis-situatie;
- cliënten met het syndroom van Korsakov;
- cliënten met somatische klachten en een vraag/behoefte aan revalidatie.
- *Sociale ontmoeting, activiteiten, verenigingen en andere diensten.*

Het Zonnehuis heeft voor cliënten die in Het Zonnehuis wonen diverse verenigingen en verschillende soorten activiteiten, die soms door medewerkers en soms door vrijwilligers aangeboden worden. Inwoners van Doorn die niet in Het Zonnehuis wonen kunnen op dit moment ook al aan enkele verenigingen en activiteiten deelnemen. Het Zonnehuis wil deze mogelijkheden in de (nabije) toekomst verder uitbreiden. Een greep uit de activiteiten: de vogelvereniging, groepsgesprekken voor dementerenden, bewegen op muziek, samen zingen en de schilderclub. De activiteiten vinden plaats in ruimten die op gezette tijden ook door in- en externe samenwerkingspartners van Het Zonnehuis gebruikt worden.

Elke maand opent het Alzheimercafé - in samenwerking met het netwerk rond ketenzorg dementie - haar deuren in Het Zonnehuis.

Het Zonnehuis wil een sociale ontmoetingsplaats zijn voor ouderen uit Doorn. Ze kunnen er terecht in het restaurant - niet alleen voor een kopje koffie, maar ook voor een maaltijd - de kapsalon en de winkel. Het Zonnehuis organiseert regelmatig een kledingverkoop voor ouderen. Er staat regelmatig een oogbus voor de deur waar ouderen op een laagdrempelige wijze een oogcontrole kunnen laten doen.

- *Kerkdienst*

Iedere zondagavond vindt er een kerkdienst in Het Zonnehuis plaats, waar ook dorpsbewoners aan deelnemen. Inwoners uit Doorn kunnen via de kerktelefoon naar deze dienst luisteren.

- *Locatie stembureau*

Het Zonnehuis is al jaren stembureau bij de verschillende verkiezingen

- *Dierenweide*

Op het terrein van Het Zonnehuis is al 15 jaar een dierenweide, die enthousiast wordt gerund door een groep vrijwilligers. De dierenweide heeft niet alleen voor de cliënten van Het Zonnehuis een meerwaarde, ze trekt ook jonge en oudere bezoekers van buiten, die graag naar de vogels en kuikentjes komen kijken en daarna een kopje koffie of ijsje komen halen in de lounge.

- *Kinderdagverblijf*

Voldoende aanbod van kinderdagverblijfplaatsen in een gemeente is voor alle werkende ouders een groot goed. Het Zonnehuis is in verregaande onderhandeling met een organisatie voor de start van een kinderdagverblijf met ongeveer 24 plaatsen. Zij wil graag samen met Het Zonnehuis de combinatie ouderen & kinderen verder ontwikkelen. Het bezoeken van kinderen aan ouderen werkt heel inspirerend voor beide partijen.

Een kinderdagverblijf heeft een toegevoegde waarde bij het aantrekken en behoud van medewerkers. Dit geldt niet alleen voor de medewerkers van Het Zonnehuis, maar ook voor de medewerkers van de samenwerkingspartners op het terrein van Het Zonnehuis. Uiteraard staat het dagverblijf open voor iedereen uit Doorn, wonend of werkend.

- *Apotheek*

Na het bezoek aan de polikliniek of de huisarts direct doorlopen naar de ernaast liggende apotheek? Dat vindt Het Zonnehuis een gemakkelijke en voor de hand liggende faciliteit, die zij haar cliënten en de inwoners van Doorn en omgeving graag wil bieden.

Kortom

Het nieuwe Zonnehuis biedt een gedifferentieerd aanbod aan wonen, zorg en welzijn. Het heeft aantoonbaar jarenlange en specialistische ervaring met ouderenzorg- en behandeling. Het Zonnehuis werkt nauw samen met het QuaRijn Kennis en Behandelcentrum (specialist in ouderenzorg), het Diakonessenhuis en de huisartsenpraktijk DokPlus. Het Zonnehuis wil op haar terrein een geheel van diensten in samenhang ontwikkelen in nauwe samenwerking met de al aanwezige en met nieuwe partners.

Voor de inwoners van Doorn heeft dit een groot voordeel: zij kunnen voor diverse soorten zorg- en dienstverlening en met al hun vragen op het gebied van ouderenzorg terecht op het terrein van Het Zonnehuis.

In deze zin past het nieuwe Zonnehuis dan ook naadloos in de ambities van gemeente Utrechtse Heuvelrug om woon-, servicegebieden te realiseren.

Samenvattend:

5 Woningcategorieën, doelgroepen, woningtype, relatie met zorg

Het Zonnehuis biedt de volgende woon- en zorgvormen:

- zorg voor dementerenden;
- zorg voor cliënten met het syndroom van Korsakov;
- zorg voor cliënten met NAH intramuraal en in dagbehandeling;
- zorg voor cliënten met somatische beperkingen;
- verpleegappartementen voor (echt)paren waarvan een of beide partners zorgafhankelijk is/zijn;
- revalidatie orthopedie, CVA en andere revalidatie voor ouderen;
- palliatief terminale zorg (ptz) intramuraal;
- zorg in het appartement voor cliënten met een zorg- en/of ondersteuningsvraag;
- dagbehandeling voor dementerenden;
- dagbehandeling voor cliënten met somatische beperkingen.

Het Zonnehuis biedt onderdak aan:

- de buitenpolikliniek van het Diakonessenhuis;
- de huisartsenpraktijk van Dokplus;
- het QuaRijn Kennis en BehandelCentrum (KBC);
- een kinderdagverblijf.

Voor de doelgroep in de individuele appartementen geldt dat het mensen zijn met een grote geïndiceerde zorgvraag die zelfstandig willen wonen, maar wel met 24-uurs verzorging en verpleging binnen handbereik. Door dit middels huisvesting te faciliteren is dit na uitvoering van de plannen voor een grote groep mensen bereikbaar. Tevens zijn deze appartementen dermate groot dat ze geschikt zijn voor echtparen om bij elkaar te blijven wonen.

Met het oog op het toekomstige overheidsbeleid 'scheiden van wonen en zorg' speelt QuaRijn in op de groter wordende vraag die door dit beleid wordt ondersteund.